

Dariusz W. Skalski
 Nataliia Vasylyvna Tsyhanovska
 Bogdan Anatolijowycz Vynogradskyi
 Natalia Wasyliwna Semenova

Modelowanie umiejętności nauczyciela kultury fizycznej a edukacja zdrowotna

UDC 37.013
 DOI <https://doi.org/10.24195/artstudies.2022-1.2>

Dariusz W. Skalski
 Doktor nauk pedagogicznych,
 Kandydat nauk o kulturze fizycznej,
 Profesor, Inżynier
 Akademia Wychowania Fizycznego
 i Sportu
 im. Jędrzeja Śniadeckiego w Gdańsku;
 Lwowski Państwowy Uniwersytet Kultury
 Fizycznej
 im. Iwana Boberskiego
 ORCID: 0000-0003-3280-3724

Nataliia Vasylyvna Tsyhanovska
 kierownik Katedry Kultury Fizycznej
 i Zdrowia
 Charkowska Państwowa Akademia
 Kultury
 ORCID: 0000-0001-8168-4245

Bogdan Anatolijowycz Vynogradskyi
 Doktor nauk o wychowaniu fizycznym
 i sporcie, profesor,
 kierownik Katedry Strzelectwa i Sportów
 Technicznych
 Lwowski Państwowy Uniwersytet Kultury
 Fizycznej im. Iwana Boberskiego
 ORCID: 0000-0002-4417-2811

Natalia Wasyliwna Semenova
 Kandydat nauk o wychowaniu
 fizycznym i sporcie,
 profesor nadzwyczajny w Katedrze Teorii
 i Metod Kultury Fizycznej
 Lwowski Państwowy Uniwersytet Kultury
 Fizycznej im. Iwana Boberskiego

Profesjonalizm jest jedną z tych cech pracownika, której najbardziej pożądamy pracodawcy. Zaczynając karierę zawodową, większość osób sama planuje jak najbardziej profesjonalnie wykonywać obowiązki na swoim stanowisku. Każdy zawód ma własne wymogi dotyczące fachowości. W naukach społecznych pod pojęciem profesji rozumie się zawody, które wymagają długotrwałego przygotowania, w tym konieczności odbycia studiów wyższych, często także stażu zawodowego. Profesjonalizm pracownika jest już jednak szerszym zagadnieniem. Chociaż te określenia mogą brzmieć górnolotnie, to właściwie wykonywaniu każdej, nawet najprostszej, pracy może towarzyszyć poczucie misji. Jeżeli chcemy uchodzić za profesjonalnego pracownika, to powinniśmy mieć świadomość, po co wykonujemy swoją pracę i co chcemy w niej osiągnąć. Jeżeli chcemy uchodzić za profesjonalnego pracownika, to powinniśmy mieć świadomość, po co wykonujemy swoją pracę i co chcemy w niej osiągnąć. W życiu zawodowym w jakimś sensie zawsze służymy innym ludziom, dlatego powinno nam zależeć na wykonywaniu zadań jak najlepiej. Wtedy będziemy mieli większe poczucie satysfakcji z pracy, a nawet spełnienia zawodowego. Poszczególne profesje wymagają specjalistycznej wiedzy i właściwych sobie umiejętności. Część z nich człowiek przyswaja sobie automatycznie wraz ze stażem pracy. Dla wykonywania wielu zawodów konieczne jest uzyskanie licencji. Później poziom prezentowany przez pracownika rzadko bywa odgórnie sprawdzany. Prawdziwy profesjonalizm wymaga jednak samodzielnego dbania o podwyższanie kwalifikacji, przy czym nie oznacza to, że profesjonalistą jest tylko ten przedstawiciel danego zawodu, który wszystko wie. Ci najlepsi stanowią elitę, ale pozostali również mogą być uznani za fachowych pracowników. Ci najlepsi stanowią elitę, ale pozostali również mogą być uznani za fachowych pracowników dlatego profesjonalizm to docenienie tego, co się wie i pokora przed tym, czego się jeszcze nie wie. Niektóre miejsca pracy charakteryzuje konkretny katalog zachowań właściwych i niewłaściwych. W przypadku pracowników kultury fizycznej wypracowana została etyka zawodowa. Nauczyciel wychowania fizycznego jako doradca młodzieży od spraw zdrowia, sprawności i estetyki ciała, a zarazem wzór osobowy do naśladowania, musi być wiarygodny i atrakcyjny.
Słowa kluczowe: nauczyciel, kariera zawodowa, profesja, kultura fizyczna, wiedza specjalistyczna.

Wprowadzenie

Edukacja zdrowotna jest to proces dydaktyczno-wychowawczy, którego celem jest wyposażenie uczniów w elementarną wiedzę z zakresu postaw wobec zdrowia i umiejętności życiowych zdobywanych poprzez doświadczenie, refleksje i dyskusje [1, 2]. Edukacja zdrowotna jest częścią edukacji o sobie i świecie. Powinna być obecna na co dzień w życiu i doświadczeniach dziecka przez cały okres, a potem przez całe dalsze życie, które niesie nowe problemy i potrzeby. Nie zastąpią tego długotrwałego procesu okresowe akcje, konkursy, pogadanki (choć są one potrzebne do stymulowania zainteresowania zdrowiem) ani nawet odrębny przedmiot nauczania. Tak rozumiana edukacja zdrowotna to powszechny dostęp dzieci i młodzieży do wiedzy o zdrowiu poprzez

jej codzienne praktykowanie [3]. To z kolei stanowi poważne wyzwanie dla nauczyciela wychowania fizycznego i jego umiejętności realizacji „strych” zagadnień po nowemu. Po nowemu to znaczy w oparciu o aktywizujące metody nauczania i poza salą gimnastyczną. Nowa podstawa programowa kształcenia ogólnego podkreśla, iż ważnym zadaniem szkoły jest także edukacja zdrowotna realizowana przez nauczycieli wielu przedmiotów. Dotyczy to przede wszystkim realizacji podstawowych zadań szkoły w dziedzinie wychowania zdrowotnego, do których należy zaliczyć: kształtowanie nawyków higieniczno-zdrowotnych, wychowanie w zasadach bezpieczeństwa osobistego i zbiorowego, ochrona zdrowia psychicznego, walka z nałogami, zapobieganie chorobom zakaźnym [4, 5]. Zadania te zostały wplecione w poszczególne

etapy edukacyjne z zachowaniem podstawowych zasad kształcenia, odnoszących się do praktyki z procesu nauczania edukacji zdrowotnej. Nauczyciel w procesie dydaktycznym winien uwzględniać założenia, możliwości i potrzeby realizacji wszystkich zasad kształcenia, gdyż formułują one dyrektywy, które czynią ten proces bardziej efektywnym. Właściwe zrozumienie procesu kształcenia, stosowanie nowoczesnych metod i form dydaktycznych, jak też wykorzystywanie środków technicznych oraz realizowanie zasad dydaktycznych to warunki skuteczności kształcenia. Można więc odnaleźć w nowej podstawie programowej wymagania dydaktyczne zawierające się w blokach tematycznych:

- *szkoła podstawowa*: dbałość o ciało, bezpieczeństwo oraz zdrowie i choroba.

- *szkoły ponadpodstawowe*: aktywność fizyczna, rozwój fizyczny w okresie dojrzewania i młodości, dbałość o ciało, bezpieczeństwo i choroby, zdrowie i dbałość o zdrowie oraz zdrowie psychospołeczne, umiejętności życiowe [6].

W pierwszym i drugim etapie edukacyjnym treści edukacji zdrowotnej realizowane są w ramach wychowania fizycznego. Ważną rzeczą jest zatem zrozumienie, że edukacja zdrowotna wymaga od nauczyciela wychowania fizycznego właściwego podejścia dydaktycznego i pedagogicznego. Trudność nauczania wiąże się przede wszystkim ze zmianą sytuacji dydaktycznej, której znamioną cechą jest operowanie innymi niż dotychczas metodami i formami organizacyjnymi.

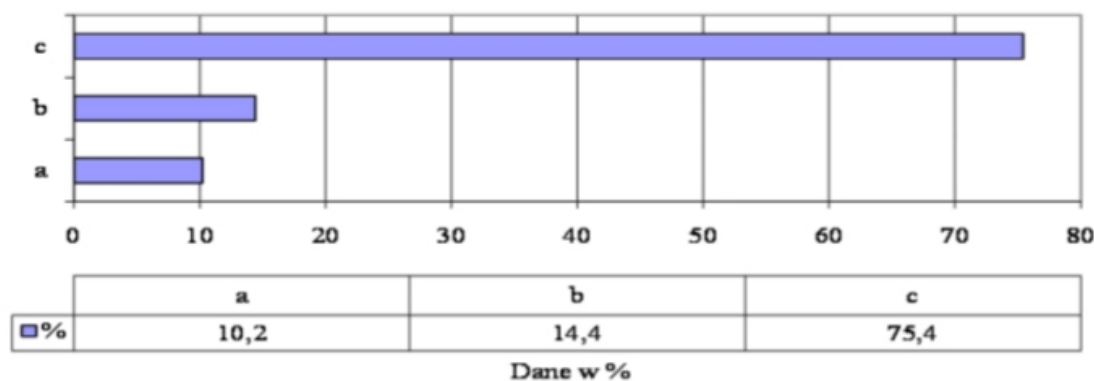
Uważamy, że powyższe spostrzeżenia są tylko próbą uporządkowania i wyjaśnienia podstawowych problemów związanych z obszarem edukacji zdrowotnej. Rozwijając orientację pedagogiczną, związaną z wdrażaniem nowego bloku z zakresu wychowania fizycznego [7]. Zbyt często nauczyciele zapominają, że edukacja zdrowotna to także obszar kształtowania zdrowia psychospołecznego. Jest to

zgodne z koncepcją J. Krawańskiego, który określa, iż cele edukacji zdrowotnej to: umiejętność identyfikacji własnych potrzeb zdrowotnych, dostrzeganie potrzeb zdrowotnych rodziny oraz środowiska, umiejętność dokonywania wyborów i podejmowania decyzji na rzecz zdrowia wobec siebie i otoczenia [8]. W naszym odczuciu niedostrzeganie przez nauczycieli wychowania fizycznego obszaru umiejętności życiowych w kontekście edukacji zdrowotnej jest ukształtowane poprzez doświadczenia zdobyte w czasie studiów. W programach uczelni wyższych często nie występuje wyodrębniony przedmiot – edukacja zdrowotna. W związku z powyższym zaistniała luka edukacyjną mogą uzupełnić ośrodki doskonalenia zawodowego nauczycieli oraz uczelnie wyższe, tworząc system studiów podyplomowych i warsztatów metodycznych z zakresu edukacji zdrowotnej. Nasuwa się więc pytanie, dlaczego tak ważne jest rozwijanie umiejętności życiowych? Otóż efektem programów rozwijania umiejętności życiowych jest lepsze funkcjonowanie dzieci i młodzieży w szkole. Poprawa relacji uczniowie – nauczyciele, zmniejszenie absencji szkolnej, zwiększenie u uczniów wiary w siebie, większa satysfakcja uczniów ze szkoły, a nauczycieli z pracy [9].

Modelowanie umiejętności nauczyciela

Miernikami skuteczności kształtowania zagadnień zdrowia psychospołecznego są:

- modelowanie umiejętności przez nauczycieli,
- tworzenie w klasie klimatu sprzyjającego rozwojowi uczniów, umożliwiającego praktykowanie i doskonalenie umiejętności społecznych i osobistych,
- wykorzystywanie w procesie edukacji metod aktywizujących, obserwowanie zachowań innych, przekazywanie informacji zdrowotnych, uczenia się przez doświadczenie we wspierającym się środowisku, metod pracy grupowej, edukacji rówieśniczej i możliwości tworzenia przez uczniów własnych praktycznych projektów [10].

Rysunek 1. Realizacja edukacji zdrowotnej w nowej podstawie programowej

Źródło: Krawański A., *Teoretyczne podstawy edukacji zdrowotnej a kultura fizyczna*. [w:] B. Woynarowska, M. Kapica (red.), *Teoretyczne podstawy edukacji zdrowotnej*, Wydawnictwo: Krajowy Ośrodek Wspierania Edukacji Zawodowej, Warszawa 2001 [7].

Objaśnienia odpowiedzi:

- a) jako przekaz wiadomości i umiejętności podczas zajęć wychowania fizycznego,
- b) jako interdyscyplinarny przekaz wiadomości i umiejętności,
- c) jako przekaz wiadomości i umiejętności w systemie klasowo – lekcyjnym.

W zdecydowanej większości (75,4%) respondenci określają realizację edukacji zdrowotnej jako przekaz wiadomości i umiejętności w systemie klasowo – lekcyjnym. A przecież edukacja zdrowotna nowej podstawie programowej to również integracja treści z zakresu zdrowia realizowana na wielu przedmiotach [11, 13]. Takie rozwiązanie w zakresie wdrażania edukacji zdrowotnej ma wiele pozytywnych aspektów, mianowicie:

- realizacja treści edukacji zdrowotnej odbywa się w ramach godzin poszczególnych przedmiotów,
- konkretne osoby są odpowiedzialne za realizację konkretnych treści,
- wszyscy uczniowie realizują całą podstawę programową (z wyjątkiem etyki i wychowania do życia w rodzinie),
- treści z zakresu edukacji zdrowotnej będą reprezentowane na egzaminach zewnętrznych,
- język wymagań ułatwia realizację treści, ponieważ dokładnie wiadomo jakimi wiadomościami i umiejętnościami powinien wykazać się uczeń po zakończeniu kolejnych etapów edukacyjnych [11, 14].

Aby w pełni być profesjonalnym pracownikiem kultury fizycznej należy:

- rozumieć kulturę fizyczną i proces wychowania,
- opanować warsztat wychowania fizycznego,
- stać się wzorem do naśladowania.

Oznacza to, że powinien on w zakresie wiedzy i rozumienia:

- posiadać wszechstronną wiedzę o rozwoju człowieka, jego uwarunkowaniach i możliwościach sterowania nim,
- rozumieć sens i rolę kultury fizycznej w życiu człowieka,
- posiadać wiedzę o prawidłowościach działania w zakresie kultury fizycznej:

W zakresie umiejętności:

- ✓ umieć sterować rozwojem fizycznym, psychicznym i społecznym jednostek i grup społecznych,
- ✓ umieć sterować procesem wychowania fizycznego,
- ✓ umieć prowadzić zajęcia z higieny i nauki o człowieku oraz z wychowania zdrowotnego,

W zakresie wartości (bycia):

- ✓ być wzorowym obywatelem,
- ✓ być wzorowym nauczycielem,
- ✓ być wzorowym nauczycielem – specjalistą wychowania fizycznego, czyli wzorowo odgrywać podstawowe zawodowe role: żywego wzoru kultury fizycznej, wychowawcy opiekuna, dydaktyka nowatora, społecznika – krzewiciela kultury fizycznej [12].

W kulturze fizycznej przez długi czas funkcjonowały i nadal są aktualne takie zasady nauczania jak: świadomość i aktywność, pogładowość, systematyczność, dostępność, trwałość [10]. Zostały one przyswojone przez teorię i metodykę wychowania fizycznego z pedagogiki, a ściślej mówiąc, jej wyspecjalizowanej gałęzi, dydaktyki ogólnej. Profesjonalny pracownik kultury fizycznej prowadzi zawsze racjonalny, zgodny z zasadami kultury fizycznej tryb życia. Jest pogodny, kulturalny, koleżeński, przyjacielski oraz niesie pomoc słabszym. Jako wychowawca i opiekun jest doradcą i przyjacielem młodzieży, jej powiernikiem. Najwięcej troski i uwagi poświęca jednostkom najbardziej tej pomocy potrzebującym, a więc uczniom słabym pod względem fizycznym i motorycznym, dzieciom mającym trudności w adaptacji społecznej, dzieciom z grup dyspanseryjnych itp. Profesja wyżej wymienionego pracownika polega również na tym, iż prowadzi zajęcia zawsze zgodnie z zasadami kształcenia i wychowania. Kształtuje postawy i umiejętności sprzyjające zgodnemu współżyciu i współpracy z innymi ludźmi przez wzorowo demonstrowaną wobec uczniów postawę podnoszenia oraz rozwijania innych. Jest zawsze uczciwy i sprawiedliwy oraz prowadzi zasadę ciągłej edukacji stosuje w stosunku do siebie, to znaczy doskonali się przez całe życie w swoim zawodzie i doskonali swoją osobowość. Poszukuje twórczo swojej własnej efektywnej strategii kształcenia i wychowania. Pracownik kultury fizycznej – społecznik i krzewiciel kultury fizycznej współpracują ze środowiskiem w różnych dziedzinach życia społeczno – kulturalnego, dba o sprzęt, rozbudowuje boiska i urządzenia sportowe oraz rekreacyjne. Także wzorowo organizuje imprezy rekreacyjne i sportowe oraz pełni funkcje sędziowskie na zawodach sportowych [15]. Nauczyciel musi chcieć nauczyć i być przejętym tematem lekcji tak, jakby się z nim miało po raz pierwszy do czynienia, jakby się go odkrywało z uczniami po raz pierwszy (a nie po raz setny czy tysięczny). Nauczyciel na lekcji powinien zachowywać się jak na pierwszych randkach z dopiero co poznaną osobą, którą chce za wszelką cenę zainteresować sobą (tworząc autorytet) oraz problemami, o których mówi (rozmawia, dyskutuje). Musi też pamiętać o poznaniu partnera, co wie, o czym myśli, co go interesuje itd. Uczeń musi być w czasie lekcji zajęty a nauczyciel – przejęty. To jest najbardziej lapidarna recepta na zrealizowanie wszystkich lub prawie wszystkich postulatów, zasad i zaleceń dla nauczyciela, który jest człowiekiem odpowiedzialnym za to, co robi i chce mieć trochę satysfakcji ze swojej ciężkiej pracy. Współczesny nauczyciel wychowania fizycznego, jak stwierdził B. Czabański (1996) potrafi pięknie ćwiczyć i mądrze mówić, lecz przede wszystkim umie z uwagą słuchać i pozwala wypowiadać się uczniom. Nauczyciele, którzy poniżają uczniów, uruchamiając w nich mechanizmy obronne, sami najczęściej są ofiarami tych mechanizmów i dlatego próbują rato-

wać w ten sposób zagrożone poczucie własnej wartości. Mechanizm ten działa zawsze w obydwie strony. Dlatego nauczyciele, którzy potrafią eksponować nawet drobne osiągnięcia uczniów, mogą liczyć na to, że zaczną oni doceniać naukę, a w konsekwencji potwierdzać ich zawodowe kompetencje. Stworzenie każdemu uczniowi okazji do przeżywania powodzenia w doskonaleniu ciała na własną miarę można uznać za jedno z najtrudniejszych, a zarazem najpoważniejszych zadań fizycznego wychowania w zakresie kształtowania pozytywnej postawy wobec ciała. Nauczyciel wychowania fizycznego jako doradca młodzieży od spraw zdrowia, sprawności i estetyki ciała, a zarazem wzór osobowy do naśladowania, musi być wiarygodny i atrakcyjny. Wychowanie, jako przygotowanie młodych pokoleń do wzięcia na siebie odpowiedzialności za własne wybory, powinno polegać również, a nawet przede wszystkim, na osobistym doświadczaniu ich skutków. Dlatego stawianie zadań, wymagających od uczniów (studentów) samodzielnych rozstrzygnięć i rokujących pomyślnie rozwiązywanie, można uznać za najbardziej skuteczną metodę wychowania [16]. Zwłaszcza wychowania do dbałości o ciało. S. Wołoszyn (1978) zwrócił uwagę, iż istotnym problemem są cechy osobowości nauczyciela, ponieważ w różnym stopniu wychowuje się przez to, kim się jest, jak i przez to, co się wie i potrafi. Wartości osobiste nie mają jednak charakteru statycznego, gdyż nauczyciel musi sam czuć potrzebę i umieć ustawicznie doskonalić się wielostronnie, jeżeli tak wiele ciągle ma dawać innym. Istotą edukacji, wbrew potocznemu mniemaniu, nie jest przekazywanie wiedzy i umiejętności, lecz motywowanie uczniów do aktywnego udziału w ich przyswajaniu. Podstawowym warunkiem powodzenia w tym procesie jest stosunek łączący nauczyciela z uczniami zwany stosunkiem wychowawczym. Elementami stosunku wychowawczego są: nauczyciel jako nadawca przekazu dydaktyczno-wychowawczego i uczeń jako odbiorca [17]. Nauczyciel i uczeń muszą być wobec siebie nastawieni przychylnie i muszą współdziałać ze sobą na zasadzie dobrowolności [18]. Stosunek wychowawczy to oparty na wzajemnym zaufaniu i życzliwości stosunek społeczny, jaki zachodzi między nauczycielem i uczniem. Istnieją trzy grupy kompetencji, którymi powinien charakteryzować się sprawny w działaniu nauczyciel: umiejętności diagnostyczne (dotyczące poznawania ucznia i jego środowiska), umiejętności dydaktyczne (obejmujące cały splot czynności związanych z programowaniem i planowaniem pracy, przygotowaniem się do zajęć, ich realizacją oraz ewaluacją), umiejętności modyfikacyjne (związane z analizą i samooceną pracy oraz zdolnością modyfikowania działania w zależności od zaistniałej sytuacji pedagogicznej). Efekty kształcenia i wychowania zależą, między innymi zarówno od kwalifikacji nauczyciela, jak i od aktywności uczniów, a także w znacznej mierze od tego, kim jest nauczyciel

w ich subiektywnym odczuciu. Istotne znaczenie ma także posiadanie przez nauczyciela tzw. talentu pedagogicznego. Atrakcyjność nauczyciela, jako wzoru osobowego dla uczniów, może mieć swoje źródło w jego błyskotliwej inteligencji, imponującej sprawności, poczuciu humoru, uroku osobistym lub też stanowić zlepek wszystkich tych cech [19]. Osoba przygotowana w sposób profesjonalny, która wykorzystując złożone interwencje i odpowiednie strategie edukacyjne, kształtuje lokalną politykę sprzyjającą zdrowiu oraz wpływa na poprawę statusu zdrowotnego jednostek i określonych grup społecznych. Kompetentny pracownik kultury fizycznej jest również specjalistą z zakresu edukacji zdrowotnej wykazujący umiejętność konstruowania narzędzi służących rozpoznawaniu potrzeb edukacyjnych, umiejętność kształtowania zalecanych postaw wobec zdrowia oraz będący w stanie zaoferować edukowanemu skuteczne sposoby rozwiązania danego problemu zdrowotnego [13].

Podsumowanie

Przystępując do konstruowania programu edukacji zdrowotnej, należy na wstępie określić model edukacji zdrowotnej, podejście stosowane w edukacji zdrowotnej oraz teorię służącą zmianie zachowań zdrowotnych. Określenie tych parametrów stanowi punkt wyjściowy do dalszych prac nad programem edukacji zdrowotnej oraz pozwala realizatorom na krytyczne i realne zaplanowanie działań. Istotnym elementem poprzedzającym przygotowanie programu edukacji zdrowotnej jest uzasadnienie celowości jego wdrożenia, wynikające np. z diagnozy potrzeb i oczekiwań edukacyjnych, czy też z charakteru problemu zdrowotnego i jego konsekwencji dla indywidualnej oraz społecznej jakości życia [1, 15]. Nowa rzeczywistość szkolna wskazała potrzebę określenia postaw do wartości zdrowia przyszłych nauczycieli i pedagogów studiujących na kierunkach pedagogicznych. Z tak ujętym celem wiąże się wskazanie znaczenia i miejsca wartości zdrowia w hierarchii wartości osobistych. Jednocześnie podjęto próbę przedstawienia charakterystyki zachowań zdrowotnych w tej grupie osób. Ocena tego stanu może rzutować na postawę w przyszłej roli zawodowej. Możemy przyjąć tezę, że jeżeli zdrowie ma wysoką rangę w hierarchii wartości i potwierdzone jest zachowaniami zdrowotnymi w badanej grupie osób, to możemy przypuszczać, że będą oni zdecydowanie lepiej wypełniali swoje powinności edukacyjne w obszarze zdrowia. Warto zatem się odnieść do pożądaných kompetencji, jakimi powinni się charakteryzować nauczyciele i pedagodzy realizujący zakres edukacji zdrowotnej w szkole, gdyż to oni w znaczącym zakresie odpowiedzialni są za budowanie hierarchii wartości i kształtowanie zachowań zdrowotnych wśród dzieci i młodzieży.

PIŚMIENNICTWO

Skalski D., Zabolotna O., *Kultura fizyczna w ujęciu socjologicznym. Wybrane aspekty edukacji zdrowotnej*. Tom

2, Wydawnictwo Akademii Wychowania Fizycznego i Sportu im. Jędrzeja Śniadeckiego w Gdańsku, Gdańsk 2021.

Chruściel P., Ciechanowicz W., *Edukacja Zdrowotna z elementami teorii wychowania*, PZWL, Warszawa 2018.

Jakubowska H., Nosal P., *Socjologia Sportu*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2017.

Woynarowska B., *Edukacja zdrowotna*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2017.

Strzyżewski S., *Proces kształcenia i wychowania w kulturze fizycznej*, Wydawnictwo AWF w Katowicach, Katowice 2013.

Kapica M. (redakcja naukowa), *Teoretyczne podstawy edukacji zdrowotnej*, Wydawnictwo: Krajowy Ośrodek Wspierania Edukacji Zawodowej, Warszawa 2001.

Krawański A., *Teoretyczne podstawy edukacji zdrowotnej a kultura fizyczna*, [w:] B. Woynarowska, M. Kapica (red.), *Teoretyczne podstawy edukacji zdrowotnej*, Wydawnictwo: Krajowy Ośrodek Wspierania Edukacji Zawodowej, Warszawa 2001.

Białas M., Skalski D. W. (Red. naukowa), *Nowoczesny nauczyciel versus nowoczesne lekcje wychowania fizycznego. Zagadnienia wybrane*, Wydawnictwo Akademii Wychowania Fizycznego i Sportu im. Jędrzeja Śniadeckiego w Gdańsku, Gdańsk 2021.

Hodan B., Żukowska Z., *Nauczyciel wychowania fizycznego i jego społeczno-wychowawcze funkcje*, Olomouc-Warszawa 1996.

Demel M., *Szkice krytyczne o kulturze fizycznej*, Wydawnictwo Sport i Turystyka, Warszawa 1973.

Osiński W., *Zarys teorii wychowania fizycznego*, Wydawnictwo AWF, Poznań 2002.

Muszkiet R., *Nauczyciel w reformującej się szkole*, Wydawnictwo „Arka”, Poznań 2021.

Skalski D. W., Grygus I. (Redakcja naukowa), *Ochrona zdrowia. Wybrane aspekty edukacyjno-medyczne*, Wydawnictwo Pomorskiej Szkoły Wyższej w Starogardzie Gdańskim, Starogard Gdański 2022.

Białas M., Skalski D. W. (Red. naukowa), *Spektrum peregrynacji po kulturze fizycznej dla mistrzów wychowania fizycznego*, Wydawnictwo Akademii Wychowania Fizycznego i Sportu im. Jędrzeja Śniadeckiego w Gdańsku, Gdańsk 2022. [ISBN 978-83-66894-06-8].

Skalski D., Zabolotna O., *Kultura fizyczna w ujęciu socjologicznym. Wybrane aspekty edukacji zdrowotnej [Tom 1]*, Wydawnictwo Akademii Wychowania Fizycznego i Sportu im. Jędrzeja Śniadeckiego w Gdańsku, Gdańsk 2020.

Skalski D., Nesterchuk N., Krysztanowich S., Semenova N. (Redakcja naukowa), *Zarządzanie kulturą fizyczną, zdrowiem i bezpieczeństwem. Współczesne wybrane aspekty*, Wydawnictwo Pomorskiej Szkoły Wyższej w Starogardzie Gdańskim, Starogard Gdański 2021.

Graczyk M., Czarnecki D., Skalski D. W., Jabłońska-Mazurek D. B., *Wizerunek nauczyciela wychowania fizycznego w odbiorze uczniów. MONOGRAFIA*, Wydawnictwo Staropolskiej Akademii Nauk Stosowanych w Kielcach przy udziale Lwowskiego Państwowego Uniwersytetu Kultury Fizycznej im. Ivana Boberskiego w Lwowie, Kielce - Lwów 2022.

Bielski J. (2000). *Teoretyczne i metodyczne podstawy efektywności pracy nauczyciela wychowania fizycznego*. Wydawnictwo Akademii Świętokrzyskiej, Piotrków Trybunalski

Grabowski H., *Co koniecznie trzeba wiedzieć o wychowaniu fizycznym*, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków 2000.

Simulation of the skills of the teacher of physical culture and sanitary education

Dariusz W. Skalski
Doctor of Pedagogical Sciences,
Candidate of Sciences in Physical
Culture, Professor, Engineer
Academy of Physical Education
and Sports
named after Jędrzej Śniadecki in
Gdańsk;
Lviv State University of Physical Culture
ORCID: 0000-0003-3280-3724

Nataliia Vasylivna Tsyhanovska
Head of the Department of Physical
Culture and Health
Kharkiv State Academy of Culture
ORCID: 0000-0001-8168-4245

Bohdan Anatoliiovych Vynohradskyi
Doctor of Science in Physical Education
and Sports, Professor,
Head of the Department of Shooting
and Technical Sports
Lviv State University of Physical Culture
ORCID: 0000-0002-4417-2811

Nataliia Vasylivna Semenova
Candidate of Sciences in Physical
Education and Sports,
Associate Professor of the Department
of Theory
and Methods of Physical Culture
Lviv State University of Physical Culture

Professionalism is one of those qualities of an employee that employers value the most. When starting a professional career, most people plan to perform their duties as professionally as possible. Each profession has its own requirements for the employee's professional skill. Social sciences interpret a profession as a qualification that requires long-term training, including the need to obtain a higher education, and often a professional internship. However, employee professionalism is a broader issue related to a sense of mission. If we want to be considered professionals, we must be aware of why we do our work and what we want to achieve. Then we will have more satisfaction with work and even professional realization. Each profession requires special knowledge and specific skills. Some of them are acquired automatically along with work experience. Many professions require a license. Later, the employee's skill level is scarcely checked. However, genuine professionalism needs constant self-improvement, advancement of one's qualifications, although it does not mean that only the representative of a particular profession who knows everything is a genuine specialist. The best ones are the elite, but others can be considered professionals, because professionalism is about appreciating what you know and being humble about what you do not yet know. Some workplaces have a specific catalog of conduct rules. In the case of physical culture specialists, their professional ethics have been developed. A physical education teacher as an advisor to young people on issues of health, physical fitness, and body aesthetics and, at the same time, as a role model should be authoritative and attractive.

Key words: teacher, professional career, specialty, physical culture, specific knowledge.